

Universitätsbibliothek Paderborn

Johannis Trithemii Spanheimensis Primo, Deinde D. Iacobi Maioris Apvd Herbipolin Abbatis, viri suo aeuo doctiss. ... Partis Opera Historica, Qvotqvot hactenus reperiri potuerunt, omnia

Partim E Vetvstis Fvgientibusque editionibus reuocata, & ad fidem
Archetyporum castigata; partim ex manuscriptis nunc primùm edita ;
Qvorvm Catalogvm Aversa pagina exhibet

Iohannis Trithemii Spanheimensis Primo, Deinde D. Iacobi Maioris Apvd
Herbipolin Abbatis, viri suo æuo doctissimi Secvndæ Partis Chronica
Insignia Dvo - I. Coenobii Hirsavgiensis, Diœcesis Spirensis: eius
foundationem & progressum ab Anno Christi DCCCXXX. vsque ad Annum
MCCCLXX. II. Coenobii ...

Trithemius, Johannes

Francofvrti, 1601

XLVII [i. e. XLVI]. Ioan. Tritem. Abbas Monasterii D. Iacobi In Svbrbio
ciuitatis Herbipolensis, Ioanni Damio Curtensio salutem, ac synceram in
Domino charitatem.

urn:nbn:de:0128-1-17336

orsus es, quam si necdum compleuisti, opus profecto aut maximum est, aut tu compila-
tor omnium tardissimus. Vehementer autem timeo ne tibi contingat quod multis hodie
claustralibus sub obedientia constitutis praelatorum nouimus euenire, qui nobilissimis
ingeniis præditi, ad viles mundanarum actionum sarcinas compelluntur subeundas: &
quibus animus ad studia literarum aptissimus est, manibus contrectare librum prohibetur.
Miseram tibi vltimo vt postulasti nomina duodecim mensium, quibus apud Græcos ap-
pellantur simul & Hebræos propriis literis scriptos, nec satis intelligo ad quid tibi in chro-
nicarum æditione conducant. Epigrammata vero Græca, quæ in aurea cruce dicis inscri-
pta conseruari apud vos, admirationem mihi non modicam pepererunt, quomodo ex
Constantinopoli Gandauum venerint. Habet enim inscriptio crucem ipsam in iussu & impetu. 10
*Constanti-
nopolu quæ
do capta.* *sis Constantinopolis a sacra Imperatoris.* Cessauit admiratio statim, cum venisset in mentem,
Constantinopolim captam olim & spoliatam tempore Henrici Imperatoris quarti, per
Gotfridum comitem de Bulyon, qui ob magnifice gesta in terra Lotheringæ, ducatus
nomine meruit insigniri, & in regem Herosolymitanum sublimari, is enim per Vngarã
& Bulgariam exercitum ducturus in Palestinam, iniuriis prouocatus Alexii Imperatoris,
Bizantium cepit, & spolia militibus, quorum multi postea in Germaniam reuersi, reli-
quias, cruces & tabulas aureas, argenteasque sublatas à Græcis Latinorum ecclesiis contu-
lerunt. Memor esto Christiane in æditione chronicorum tuorum, quod omnes ferme
chronographi in supputatione annorum Domini grauiterrauerunt, omittentes qua-
tuor & viginti annos, qui sub consulibus non recte supputati transferunt, quod ex Maria- 20
no Scoto monacho, & Augustino Westgallo Louanicensi theologo subtiliter inuenies
calculatum. Scripseram tibi de hac ipsa re ante triennium latius ex Spanheim per Ioannem
Steinenmoelen presbyterum Mechliniensem. Scripsimus autem & nos interea chroni-
con non parua quantitates monasterii Spanhemensis cui tunc præeramus, incipientes à
prima ipsius fundatione, quæ facta est anno Christianorum millesimo quadragesimo vs-
que ad annum secundum supra quingentesimum atque millesimum, in quo per successio-
nes omnium abbatum seriem narrationis deduximus, vsque ad nonumdecimum prælato-
nis nostræ annum, multa inferentes rerum in Alemânia gestarum, quæ nobis memoria
videbantur dignæ. Festina quæso tandem operi manum imponere vltimam, vt illud vide-
re quandoque mereamur. Quamprimum fieri potest fac nos eorum quæ circa te geruntur 30
certiores. De nobis autem tibi significamus, quod abbatiam nostram Spanhemensem pa-
cis amore dimissimus, & eam in qua nunc viuimus S. Iacobi Herbipolis assumpsimus, oc-
casionem nobis præsentibus quibusdam æmulis, quibus nostra studia sancta minime pla-
cuerunt. Vale & Deum ora pro nobis. Ex Herbipoli decima sexta die Augusti, Anno Chri-
stianorum 1507.

XLVII.

IOAN. TRITEM, ABBAS MONASTERII D. IACOBI IN SVBR-
bio ciuitatis Herbipolensis, Ioanni Damio Curtesio salutem, ac synceram in 40
Domino charitatem.

RETULIT nobis lator præsentium frater Wilhelmus orphanus, nepos abbatis Macha-
rii Lympurgensis, magna temeritatis historiam, quæ si vera est satis nos facit admira-
ri. Dicit enim abbatem Bursfeldensem cum nescio quo alio nuper in Spanheim visitatio-
nis peregrinasse officium, & inter alia suæ auctoritatis mandata, præcepisse abbati Ncolao
successori nostro certis sub pœnis, quatenus omnia linguæ græcæ volumina scripta simul
& impressa de monasterio studeat alienare, distrahere & vendere, quæ nos cum magno la-
bore vt nosti grauibuscque expensis ex Græcia & Italia comportauimus. Quæ si vera sunt,
te enim latere non possunt, maxime rogamus quatenus ad monasterium Spanhemense
quantotius accedas, & ipsa volumina Græca simul & Hebraica pro nobis cõpares, aut si-
re nos mentem abbatis facias. Curabimus enim ex his quæ nobis principum sunt largitione
collata tantum cõportare pecuniarum, quo libros redimamus venales. Quæuis non temere fi-
de dictis adhibere possumus. Quenã causa bonum abbatem illum potuit permouere, vt libros iu-
beat venditari græcos, in quibus nihil continetur mali. An forte nostri laborat odio, vel ze-
lo ductus amaritudinis memoriã per hoc Tritemi de terra delendum existimat, quod olim di-
uo Papæ Gregoio primo leguntur fecisse Romani, qui post mortem eius omnes libros ab
eo cõpositos quos poterant inuenire ignibus tradiderunt, Sed credere non possumus hoc
abbatem

is profecto aut maximum est, aut tu conple
m timeo ne tibi contingat quod multis hodie
alatorum nouimus euenire, qui nobilissim
onum sarcinas compelluntur subducere: ut
est, manibus contrectare librum prohibita
uodecim mensiam, qui bus apud Graecos
scriptos, nec satis intelligo ad quid tribuatur
ta vero Graeca, quae in aurea cruce dicitur
nihil non modicam pepererunt, quosmodoc
bet enim inscriptio *crucem ipsam* usque
auit admiratio istam, cum venisset mensi
am tempore Henrici Imperatoris qui per
magnifice gesta in terra Lotharingae, hanc
solymitanum sublimari, is enim per Vener
nam, iniuriis prouocatus Alecii Imperatoris
rum multi postea in Germaniam recesserunt,
e sublatas a Graecis Latinorum ecclesiasticor
ne chronicorum tuorum, quod omnino sine
Domini grauitate errauerunt, omittentes qu
ne recte supputati transferunt, quod et Henr
allo Louaniensi theologo subtiliter inuenit
ate triennium latius ex Spanheim perlocut
sem. Scripsimus autem & nos in terra chro
nhemensis cui tunc praeramur, in quibus
Christianorum millesimo quadringentesimo
imum atque millesimum, in quo per success
deduximus, usque ad nonumdecimum prae
n in Alemania gestarum, quae nobis memora
peri manum imponere vltimam, ut libroru
teri potest fac nos eorum quae circa regnum
quod abbatiam nostram Spanheimensem
uimus S. Iacobi Heribopolis assumptis, co
mulis, quibus nostra studia sancta in omni
rbipoli decima sexta die Augusti, Anno Chri

abbatem cogitate Bursfeldensem deuotione Christo iuratum, qui nos mernisse de refor
natione ordinis meliora cognoscit, quanquam pro memoria apud posteritatem habenda
aura sit nobis aut nulla, aut parua. Magis autem credimus illum pia consideratione mo
uisti, vt quia neminem graecatum literarum peritum in Spanheim reperit, propterea libros
quasi inutiles arbitratus loco, vendi ac verti in vsus fratrum necessarios precium manda
uit. Quamuis ista venditio mihi non placeat, propterea quod omnes libros multis pecu
nijs comparatos per me ad perpetuum coenobij Spanhemensis ornatum atq; decorem, in
ipso suo loco maxime vellem permanere. Scis enim qd plus quam mille quingentos auri
ducatos pro libris exposuimus in quatuor & viginti annis nostrae praelationis, magnamq;
10 & copiam & multitudinem eorum comportauimus in vnum. Duo quippe millia nume
rauimus voluminum Bibliotheca monasterij Spanhemensis ante hoc triennium, quan
do Henricus de Bunau eques auratus Ducum Saxoniae doctissimus orator fuit nobiscum,
quorum nullum fuit in loco tempore introitus nostri ad abbatiam, quod tu frater mini
me poteris ignorare, quippe qui & monasterium mecum intrasti, & multo tempore mini
ster mihi & Camerarius fuisti. In omni facultate scientiarum multa volumina compor
tauimus non solum impressa, sed etiam pergamento scripta complura, preciosa & rara, vt
confidenter ausim dicere, in tota Germania similem non esse bibliothecam, in qua tot,
rara & peructusta reperiantur volumina in omni varietate scripturarum tam diuinarum
quam secularium: diuersarum quoque linguarum, Hebraicae, Graecae, Latinae, Chaldaicae,
20 Arabicae, Indianae, Ruthenicae, Tartaricae. Taceo reliquas consulto quae nostris vtuntur
characteribus, vt Italicae, Gallicae, Bohemicae, ac similes. Scio enim quod Graecorum volum
inum scriptorum simul & impressorum numerus centenarium excedit, pro quibus
vt curam habeas te vehementer oramus. Et siquidem venales sunt, pro nobis comparentur.
Dabimus enim iuxta aemulationis precium quod nemo alius daturus est, cum hodie
sciamus neminem in omni prouincia Rhenensium Graecarum literarum studiosum
& doctum. Sin vero libri non sunt venales, quam optime sumus contenti, quatenus in
suo loco permaneant. Age precamur vt diligentiam tuam nostro experiamur conuenisse
desiderio. Vale nostri memor ad Deum. Ex Heribipoli vicesima die Augusti. Anno Chri
stianorum millesimo quingentesimo septimo.

Bibliotheca Spanheim.

30 XLVIII.
IOAN. TRITHE. AB. MONASTERII S. IACOBI IN SVBRBIO
ciuitatis Heribipolensis, Ioanni Viridungo de Hasfurt mathematico doctissimo salutem.

EXHIBUIT mihi literas tuas Henricus Gronigerus Reuerendissimi praefuli nostri &
secretis, quibus plane cognoui causam meam petitoriam apud Illustrissimum princi
pem Philippum Comitem Palatinum per te fuisse promotam. Quare tibi gratias habeo
quam maximas, referamque pro viribus quoties mihi dabitur occasio. De libris vero princi
pulis faciam iuxta consilium tuum, quamuis timeam ne mora inducat periculum, quon
40 niam homines sunt vigilantia vt plurimum carentes, qui paruam rebus etiam arduis adhi
beant curam. Librum vero tuum quem mihi commodasti manibus commisi scriptoris,
qui mox vt fuerit rescriptus, ad te sine mora reuertetur. Libros autem Berengarii meos,
quos apud te Budoris dimiseram rescribendos, cum perfeceris ad me vt redeant iubeto.
Homo ille de quo mihi scripsisti Georgius Sabellicus, qui se principem necromantico
rum ausus est nominare, gyronagus, bartologus, & circuncellio est, dignus qui verberibus
castigetur, ne temere deinceps tam nefanda & ecclesiae sanctae contraria publice audeat
profiteri. Quid enim sunt aliud tituli quos sibi assumit, nisi stultissima ac vesanae mentis
inditia, qui se fatuum non philosophum ostendit? Sic enim titulum sibi conuenien
tem formauit: *Magister Georgius Sabellicus, Faustus iunior, fons necromanticorum, astrologus,*
50 *magus secundus, chiromanticus, agromanticus, pyromanticus, in hydra arte secundus.* Vide stul
tam hominis temeritatem, quanta feratur insania, vt se fontem necromantiae profiteri
presumat, qui vere omnium bonarum literarum ignarus fatuum se potius appellare
debuisset quam magistrum. Sed me non latet eius nequitia. Cum anno priore de Mar
chia Brandenburgensi redirem, hunc ipsum hominem apud Geilenhufen oppidum
inueni, de quo mihi plura dicebantur in hospitio friuola, non sine magna eius teme
ritate ab eo promissa. Qui mox vt me adesse audiuit, fugit de hospitio, & a nullo poterat
60 persuaderi, quod se meis praesentaret aspectibus. Titulum stultitiae suae qualem dedit ad te

Georgius Sabellicus.

Fausti vanitas insipientia.

XLVII.

ASTERII D. IACOBI IN SVBRBIO
Curter suo salutem, ac sinceram in
charitatem.

Wilhelmus orphanus, nepos abbatia Mada
istoriam, quae si vera est factis nos facit admo
nescio quo alio nuper in Spanheim vltimo
oritaris mandata, praecipisse abbati N. calu
omnia linguae graecae volumina scripta hanc
strahere & vendere, quae nos cum magistro
& Italia comportauimus. Quae si vera sunt
us quatenus ad monasterium Spanheimense
simul & Hebraica pro nobis copiare, aut h
m ex his quae nobis principum sunt largite
ros redimamus venales. Quibus non remone
nu abbatem illu potuit permouere, vt libroru
tur mali. An forte nostri laborat odore
itemi de terra delendi existimat, quod mihi
omani, qui post morte eius omnes libros ab
s tradiderunt. Sed credere non possumus hanc
abbat